

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 1. Figuræ ex Vet. & Novo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

TITULUS II. BAPTISMUS.

§. I.

Figura.

Ex Veteri, & Novo.

Spiritus Dei ferebatur super aquas. Gen. 1. 2. quod praverderet, Mundum ablucendum ab aquis in Baptismo. Ita sentit Tertull.

Creavit Deus cete grandia. Gen. 1. 21. Quinto die creati sunt pisces; per quos designatur ii, qui Baptismatis sacramenta suscipiunt. S. Petr. Dam. 1. 2. ep. 5.

Iste consolabitur nos. Gen. 5. 29. Quae est requies, vel consolatio, qua consolatur nos iste verus Noe, scilicet Filius Dei, nisi peccatorum remissio, quam in Baptismo suo nobis tribuit: illud enim diluvium Baptismatis figura fuit. Rupert. in Gen. Per diluvium designatus Baptismus. Per columbam, quae detulit ramum olivae virentibus foliis in ore suo, signatur Spiritus Sanctus: quod confirmantur Credentes ab Episcopis per unctionem sacri chrismatis post gratiam Baptismi. Per arcam, quae de lignis impurissimis est fabricata, designatur Ecclesia. Haymo hom. in D. 2. Epiph.

Noe salvavit familiam suam per navem in aquis diluvii. Gen. 7. 1. Et Christus familiam suam per crucem in aquis Baptismi. Hugo Card. hic.

Emissit columbam, quae non est reversa. Gen. 8. 12. S. Cyprianus l. ad Novatian. haeret. Columbam a Noe ter emissam, ait, significare Baptismatis Sacramentum, in quo nominatur SSS. Trinitas. Arca, teste S. Petro 1. a. c. 3. 20. figura Baptismi. Columba accedens ad arcam cum ramo, Spiritus Sanctus assistens in Baptismo, conferens gratiam reconciliationis, pacis, & misericordiae. Ita S. Ambr. 1. 2. in Luc. c. ult. Lud. de Ponte in Cant. Exh. 10. §. 1.

Figura Baptismi aqua ancillae Agar ab Angelo ostensa Gen. 21. 19. Puteus Gen. 24. 13. Aqua igni affusa Elisaei 3. Reg. 18. 38. Jordanis 4. Reg. 5. 10. S. Greg. Nyss. or. in diem Luminum.

Non sine causa tres magni Patriarchae Isaac, Jacob, & Moyses, uxores juxta puteos invenerunt, quia Christus ad aquam Baptismi in venturus erat Ecclesiam. Lud. de Ponte in Cant.

Ingressi sunt filii Israel per medium seci maris. Ex. 14. 22. Quid mare rubrum, nisi Baptismus Christi sanguine consecratum? hostes sequentes cum rege, qui a tergo moriuntur, peccata sunt praeterita, quae delentur, &

diabolus. S. Isidor. Comment. in Ex. Iterum Phasae agitur, iterum transitus celebratur. Potes iterum excelsi brachii antiqua exercere miracula rubri maris. B. Caesar. Arel. Ep. hom. 3. de Pascha. Exodus beate, ac perfecte consummatur in nobis, quando verus Moyses de Jordanis aqua sumptus Dominus nosler JESUS CHRISTUS virga crucis suae nos per aquam Baptismi de captivitate Pharaonis diaboli educit. S. Gaudentius tr. 1. in Ex.

Omnisque populus per arenam abveum transibat. Jos. 3. 17. Transiitum Jordanis Baptismum praefigurasse docet S. August. 1. 106. de temp.

Sicut enim Josue Hebraeos per Jordanem traduxit in terram promissionis; sic Jesus suos Fideles per Baptismum traducit in coelum. Corn. a Lap. hic.

Introduxit me Rex in cellaria sua. Cant. 1. 3. Quid Baptismus, & reliqua Sacramenta, nisi quaedam Christi cellaria; in quibus animam sanat, reficit, laetificat; ingentesque delicias, divitias, & signa amoris praebet? Lud. de Ponte hic. Exhort. 15.

Veni de Libano. Cant. 4. 8. Libanus candor interpretatur: nisi enim quis candorem in sacro baptismate, quod peccatoribus remissio datur, perceperit; ad Christum venire non potest. S. Justus Orgelii, Ep. hic.

Et ecce aperti sunt ei caeli. Matth. 3. 16. Cur in Christi Baptismo caeli aperti videntur? S. Augustinus. sect. 29. de tempore.

Quod hoc spiritualiter pertinet ad Baptismum Christi: quia per id ostenditur, quod quando homo egreditur de Baptismo, tunc janua regni caelestis ei aperitur. Sylveira. hic quaest. 16.

Ascendente eo in naviculam. Matth. 8. 23. Id est, Baptismum. Haec navis baptismalis innocentiae facit naufragia; & rumpitur impingendo in rupem peccatorum mortalium, scilicet ventu diabolicarum tentationum, seu periculis occasionum Mundanarum; in tantum, quod tot sint pericula in mari hujus Mundi, quod e decem millibus animarum non transfretet una cum ista navi innocentiae Baptismalis; quin peccet mortaliter. Ideo, ad instar navigantium, si volunt se tenere ad tabulam Poenitentiae fortiter, adhuc possunt evadere. S. Vinc. Ferr. serm. in die Cin.

Vade ad natatoria Silœ. Joan. 9. 11. Ex sententia S. Augustini, & aliorum, Silœ fons Baptismi, ac poenitentiae lavacrum, signavit. Hinc Nazianzeno Baptismus, & Poenitentia, illuminatio dicitur. Escob. t. 1. mir. Chr. sect. 2. observ. 2.

Consepulti sumus in illo per Baptismum in mortem. Rom. 6. 4. Ritus Baptismi scilicet trinamersio, repræsentat tres dies sepulturæ Christi, & tropologicè mortem, ac sepulturam peccati. Corn. à Lap. hic.

§. II.

Baptismi ritus, & ceremonie.

Ab albis Baptizatorum vestibus, septimanam in albis veteres appellarunt eam, quæ Paschalem proximè sequitur. Tertull. l. de cor mil. Ex interprete.

Idem testatur: lac & mel, baptizatis gustandum porrectum esse. Hier. contra Luciferianos ait: in Occidentis Ecclesiis vinum, & lac, recens baptizatis datum.

Omni tempore sint vestimenta tua candida. Eccl. 9. 8. Olim adulti, qui Baptismum expetebant, cum Quadragesimæ initiò nomina sua Ecclesiæ dedissent, & totis illis 40. diebus atris vestibus, promissò capillò, in squalore jacuissent; paulò ante Pascha lavabantur. Quod S. Aug. ep. 118. ad Januar. Baptismum ante Baptismum vocat; tandè quæ loti, candidisque induti vestibus ad Baptismum accedebant. Hæc candidas vestes gestabant per totam octavam Paschæ; easque Dominicâ sequenti deponebant; unde dicta *Dominica in albis*. Ac tum vestium locò accipiebant agnum ex cera candida, & virginea benedictum; quem ad collum appenderent: ut ex ejus intuitu monerentur, agniam Christi innocentiam, quam in Baptismo acceperant, studiosè servare. Cujus ceremoniæ certum indicium est, quòd etiamnum Romanus Pontifex Agnos cereos à se benedictos familiaribus, & Prælatibus, distribuat ipsâ Dominicâ in Albis, Acolythò alrà voce accinente: *Domine, Domine, isti sunt agni novelli, qui annuntiaverunt Alleluja: modo venerunt ad fontes, & repleti sunt claritate Alleluja.* Ità Josephus Vicecomes l. 5. de ritibus Baptismi. Durand. l. 6. ration. div. offic. c. 79. Corn. à Lap. in Eccl. c. 9.

Clem. Alex. l. 1. pædag. instruens Ægypti Ecclesias, svadet, ut fideles candidis vestibus utantur: cujus quidem institutione Christianos in Ægypto candidis usos fuisse vestibus existimamus, ait Baronius A. C. 256. Hinc cum S. Antonius, Martyrii cupidus, ad tribunal prodiret, alba induit vestimenta; ut ex eis cognosceretur Christianus, teste Athan. in ejus vita. Corn. ib.

Oleum ideo ad Baptismum adhibetur: quia unctionem nostram designat; Christòsque nos efficit; ac Dei misericordiam per S. Spiritum nobis pollicetur. S. Jo. Damasc. l. 4. c. 10.

Baptizatorum olim erant peculiare, & dicebantur, Resurrectionis vestes. Amphilo-chius in vita S. Basilii: accedens Sacerdos baptizavit eum, & oratione fusâ super eum, induit vestibus Resurrectionis Christi.

Notat S. Aug. recens baptizatos suò tempore studiosè cavisse; nè terram pedibus totò per baptismum octiduo contingerent: quò indicarent; se deinceps sursum affectus, & corda, tollere debere: etenim baptizati Reges fiunt; sed regnum eorum non est de hoc Mundo. S. Cyr. Jerof. Catech. 1. docet, baptizandos suò tempore stetitisse in porticu domus Monasterii, atque inde versùs occidentem protensa manu Sathanae quasi coram renuntiâsse: quia inquit solis occasus apparentium tenebrarum locus est; diabolus autem, cum sit tenebræ, robur in illis suum habet. Doultreman de amore Dei l. 3. c. 5. sect. 2.

Cum Sathanae renuntiaveris, & omne cum illo pactum rescideris, veteres, inquam, pactiones cum Inferno; aperitur tibi paradus Dei, quem ipse ad Orientem plantavit. Et hujus rei symbolum est, cum ab occasu converteris ad occasum, quæ lucis est regio. S. Cyrill. Jerof. Catech. mystag. 1.

In pectore, in quo est locus cordis, baptizandus ungitur oleò; ut, per S. Spiritus bonum, abiciat errorem, & ignorantiam: inter scapulas; ut, per S. Spiritus gratiam, excutiat negligentiam, & torporem: in vertice baptizatus chrismate à Sacerdote inungitur; ut sit paratus omni poscenti de fide reddere rationem. Dur. ration. offic. div. c. 8.

§. III.

Baptismus consecrat, & sanctificat DEO.

Hic scribet manu suâ Domino. Il. 44. 5. Id est, *Domini ego sum.* Ità Sept. Arabicus vertit: *hic scribet se è proprietate Domini.* Sicut enim sagæ, alique, cum se demoni devovent, dant ei syngrapham, quæ se ejus servos profitentur; ità & Fideles se olim scribebant esse Christianos, servos Jesu Christi, uti scribit S. Paulus *servus Jesu Christi.* Hinc baptizati dicuntur nomen dare Christo, nomenque suum vel ipsi, vel pastor eorum, catalogo fidelium inscribit; quasi qui transcant in militiam Christi. Corn. à Lap. hic.

Per Christum sollicita est mea vetus maledictio: jam ego non timeo: terra es & in terram reverteris: in Baptismate enim deposui terram, & cælum indui; & nunc audio: cælum es, & in cælum ascendens. S. Chrysol. in Psalm 96.

In Baptismo charta conscientia est, calamus lingua Sacerdotis, manus gratia est S. Spiritus. Sive ergo per me, sive per illum, qui officio fungitur Sacerdotis, ipsa manus scri-